

รายงานการฝึกอบรม

เรื่อง

วิชาชีพทางด้านกฎหมาย และล่ามในศาลประเทศออสเตรเลีย
(Legal Professional and Court Interpreter in Australia)

โดย

กลุ่ม ๓

๑. นางกานต์สินี	วราพงศ์พิศาล
๒. นางธิดา	สุรวิทย์
๓. นางสาวสุกัญญา	โกมัยพันธ์
๔. นายอภิสิทธิ์	ทองดอนแอ
๕. นายชูเกียรติ	กินรัมย์
๖. นางธัญญา	มูลนะ
๗. นางปวีรา	สุรียา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตร “การบริหารจัดการ เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”
ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๒๕ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
ณ มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์
เมืองซิดนีย์ มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย

คำนำ

รายงานเรื่อง วิชาชีพทางด้านกฎหมาย และล่ามในศาลประเทศออสเตรเลีย (Legal Professional and Court Interpreter in Australia) นี้เป็นส่วนหนึ่งการอบรมหลักสูตร “การบริหารจัดการ เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” ณ มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ เมืองซิดนีย์ มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๒๕ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยการจัดทำรายงานฉบับนี้ได้แนวคิด องค์ความรู้จากการศึกษาในห้องเรียนมาประกอบการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากตำรา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งความรู้ต่างๆ มาศึกษาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนักกฎหมาย และล่ามในศาลของประเทศออสเตรเลียและประเทศไทยเพื่อเป็นศึกษาถึงข้อดีข้อเสียที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาระบบ หรือวิธีปฏิบัติ หรือการให้บริการแก่ประชาชนในประเทศไทยที่ดียิ่งขึ้นต่อไปซึ่งเป็นเป้าประสงค์หนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐ โดยคณะผู้ศึกษากลุ่มที่ ๓ หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และเป็นการนำไปสู่การพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

หากรายงานฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใดคณะผู้ศึกษาต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้

กลุ่มที่ ๓

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ สภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา	๕
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๗
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๘
๑.๔ วิธีการศึกษา	๘
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
บทที่ ๒ วิชาชีพทางกฎหมายและล่ามในศาลออสเตรเลีย และศาลไทย	๑๐
๒.๑ วิชาชีพทางกฎหมายในประเทศออสเตรเลีย และประเทศไทย	๑๐
๒.๑.๑ วิชาชีพทางกฎหมายในประเทศออสเตรเลีย	๑๐
๒.๑.๑.๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาชีพทางกฎหมาย ในประเทศออสเตรเลีย	๑๐
๒.๑.๑.๒ การประกอบวิชาชีพผู้พิพากษาในออสเตรเลีย	๑๑
๒.๑.๑.๓ วินัยและการปลดจากตำแหน่ง ความเป็นอิสระ ขององค์กรตุลาการในประเทศออสเตรเลีย	๑๒
๒.๑.๒ วิชาชีพทางกฎหมายในประเทศไทย	๑๔
๒.๑.๒.๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาชีพทางกฎหมาย ในประเทศไทย	๑๔
๒.๑.๒.๒ การประกอบวิชาชีพผู้พิพากษาในประเทศไทย	๑๕
๒.๑.๒.๓ วินัยและการปลดจากตำแหน่ง ความเป็นอิสระ ขององค์กรตุลาการในประเทศออสเตรเลีย	๑๖

/๒๒ ล้าม

บทที่	หน้า
๒.๒ ล่ามในศาลออสเตรเลีย และศาลไทย	๒๐
๒.๒.๑ ล่ามในศาลในประเทศออสเตรเลีย	๒๐
๒.๒.๒ ล่ามในศาลในประเทศไทย	๒๓
(๑) บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๒๓
(๒) จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบอาชีพล่าม	๒๔
(๓) ล่ามในศาลยุติธรรม สภากาทำงาน และ การจ่ายค่าตอบแทน	๒๕
๒.๓ วัฒนธรรมในการทำงาน แนวโน้ม และเส้นทาง การทำงานด้านกฎหมายในออสเตรเลีย	๒๙
บทที่ ๓ วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบ	๓๑
๓.๑ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียวิชาชีพทางด้านกฎหมาย ในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย	๓๑
๓.๒ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย การจัดหาล่ามและการจัดการ สภาพแวดล้อมของล่ามในศาลยุติธรรมไทยและออสเตรเลีย	๓๓
บทที่ ๔ แนวทางแก้ปัญหา เกี่ยวกับวิชาชีพด้านกฎหมายและล่ามในศาล	๓๕
บทที่ ๕ บทสรุป และข้อเสนอแนะ	๓๗
๕.๑ บทสรุป	๓๗
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๓๗
๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับวิชาชีพนักกฎหมาย	๓๗
๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม	๓๘
บรรณานุกรม	๓๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ สภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของเรา เพื่อให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีความสุข บุคคลผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมาย มีความเชี่ยวชาญ และมีคุณธรรมในวิชาชีพ ไม่นำความรู้ในวิชาชีพไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องหรือทำให้สังคมปราศจากความสงบเรียบร้อย ปัญหาประชาชนผู้ไม่รู้กฎหมายถูกเอาเปรียบจากบุคคลผู้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย จึงเป็นปัญหาที่สำคัญ แม้จะมีการจัดตั้งองค์กรแต่ละวิชาชีพ โดยมีจุดประสงค์เพื่อควบคุมดูแล ลงโทษผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายให้อยู่ในกรอบของกฎหมายและจรรยาบรรณในวิชาชีพก็ตาม

นอกจากนั้นความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่อยู่ต่างดินแดน ภาษา และวัฒนธรรมเกิดขึ้นโดยง่าย แต่ในบางครั้งการสื่อสารระหว่างบุคคลเหล่านี้เองก็ทำให้เกิดปัญหาข้อโต้แย้ง ถกเถียง และนำไปสู่ข้อพิพาทในที่สุด ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการสื่อสารทางภาษาที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นภาษาเขียน ภาษาพูด หรือภาษาราชการและภาษาท้องถิ่น จึงทำให้มีบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานความเข้าใจทางภาษาของคู่กรณีดังกล่าว เรียกว่า ล่าม (interpreter) ซึ่งตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “ล่าม หรือ an interpreter” หมายถึง ผู้แปลคำพูดของฝ่ายหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจ

คณะผู้ศึกษาในฐานะผู้ปฏิบัติงานในศาลยุติธรรมมุ่งศึกษาในมุมมองของปัญหาล่ามในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งล่ามถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารหรือแปลความหมายของภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีนั้น ๆ ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งมีบทบาทของผู้กฎหมายรับรองสิทธิการมีล่ามของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดทางอาญา ทั้งที่เป็นกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมเช่นเดียวกัน เนื่องจากสิทธิในการมีล่ามของผู้ต้องหานั้นเป็นหลักการขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ผู้ต้องหาสามารถเข้าใจและสื่อสารได้อย่างถูกต้อง โดยมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.๑๙๖๖ ข้อ ๑๔ วรรคสาม (เอฟ)^๑ “ให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาได้รับหลักประกันขั้นต่ำในการได้รับความช่วยเหลือจากล่ามโดยไม่คิดมูลค่า หากไม่สามารถเข้าใจหรือพูดภาษาที่ใช้ในศาลได้”

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า...

“บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๗) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(๘) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้การรับรองหลักความมีอิสระในการประกอบอาชีพและการให้บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาเป็นจำเลยได้ต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ และแม้รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ที่กล่าวไว้ข้างต้น จะถูกยกเลิกโดยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งประกาศใช้โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (ค.ส.ช.) เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งไม่มีการบัญญัติรับรองหลักการดังกล่าวไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ในมาตรา ๔ และมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญ^๒ ดังกล่าว ก็ได้มีการรับรองหลักการที่มีการคุ้มครองตามจารีตที่มีการถือปฏิบัติกันมาตามรัฐธรรมนูญ หรือธรรมนูญการปกครองอยู่ก่อน

๓. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓

“การสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ เป็นภาษาไทยหรือต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศให้ใช้ล่ามแปล

^๑ Article 14 (3) (f) of International Covenant on Civil and Political Rights, 1966 provides:

“In the determination of any criminal charge against him, everyone shall be entitled to the following minimum guarantees, in full equality:

(f) To have the free assistance of an interpreter if he cannot understand or speak the language used in court;”

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

มาตรา ๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๕ เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถามตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริต จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดทำให้ตามมาตรา นี้ ตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุดหรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

๔. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๔๖ วรรคสี่

“ถ้าคู่ความฝ่ายใดหรือบุคคลใดที่มาศาลไม่เข้าใจภาษาไทยหรือเป็นใบ้หรือหูหนวกและอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ ให้ให้คู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดหาล่าม”

เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายดังกล่าว คณะผู้ศึกษาเกิดข้อควรสงสัยว่าแนวคิด ความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้านกฎหมาย การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษา องค์กรดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายในประเทศไทย และกระบวนการยุติธรรมของไทยได้กำหนดหลักการและรายละเอียดในการจัดหาล่ามไว้ชัดเจนเพียงพอตามหลักสากลหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวการพัฒนาการล่ามในศาลยุติธรรมที่สำนักงานงานยุติธรรมได้มีการยุทธศาสตร์^๓ ในการพัฒนาไว้ จึงจำเป็นต้องศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาระบบการพัฒนาบุคลากร เพื่อนำมาประยุกต์ใช้การพัฒนางานบุคคลและการให้บริการของศาลยุติธรรมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้านกฎหมาย การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษา องค์กรดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายในประเทศไทย และประเทศออสเตรเลีย

^๓ สำนักงานศาลยุติธรรม (๒๕๕๖) แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐, หน้า ๑๐.

๑.๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของแนวคิด การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้านกฎหมาย องค์กรดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย

๑.๒.๓ เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด การจัดหาล่ามในกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย และประเทศออสเตรเลีย

๑.๒.๔ เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของแนวคิดในการจัดหาล่ามในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย

๑.๒.๕ เพื่อให้ได้บทสรุปข้อดีข้อเสียของการพัฒนาทางด้านวิชาชีพกฎหมายในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย และข้อดีข้อเสียของระบบการจัดหาล่ามและการดูแลล่ามในศาลของประเทศไทยและออสเตรเลีย

๑.๓. ขอบเขตการศึกษา

รายงานฉบับนี้มุ่งศึกษาวิชาชีพนักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เน้นที่วิชาชีพตุลาการในประเทศไทย ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศออสเตรเลีย และการจัดหาล่ามในกระบวนการยุติธรรมของไทย เปรียบเทียบกับในประเทศออสเตรเลีย ตามที่ได้ตั้งคำถามจากการศึกษาอบรมหลักสูตร “การบริหารจัดการ เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

๑.๔ วิธีการศึกษา

รายงาน เรื่อง วิชาชีพทางด้านกฎหมาย และล่ามในศาลประเทศออสเตรเลีย (Legal Professional and Court Interpreter in Australia) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความทางกฎหมาย ตำรา ผลงานทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพกฎหมาย การพัฒนาทางด้านวิชาชีพกฎหมายในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย การจัดหาล่ามและการดูแลล่ามในศาลของประเทศไทยและออสเตรเลีย ซึ่งคณะผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารดังกล่าวมาวิเคราะห์และนำเสนอในประเด็นที่ศึกษา พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปัญหา เสนอแนะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการพัฒนางานบุคคลและการให้บริการของศาลยุติธรรมต่อไป

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑. ได้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้านกฎหมาย การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษา องค์กรดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายในประเทศไทย และประเทศออสเตรเลีย

๑.๕.๒ ได้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของแนวคิด ความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้านกฎหมาย การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษา องค์กรดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย

๑.๕.๓ ได้ทราบถึงแนวคิด การจัดหาเล่มในกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย และ ประเทศออสเตรเลีย

๑.๕.๔ ได้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของแนวคิดในการจัดหาเล่มในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย

๑.๕.๕ ได้บทรูปข้อดีข้อเสียของการพัฒนาทางด้านวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศไทยและ ประเทศออสเตรเลีย และข้อดีข้อเสียของระบบการจัดหาเล่มและการดูแลเล่มในศาลของประเทศไทย และออสเตรเลียเพื่อนำมาประยุกต์ใช้การพัฒนางานบุคคลของประเทศไทย

สำนักการต่างประเทศ

บทที่ ๒

วิชาชีพทางกฎหมาย และล่ามในศาล

ประเทศออสเตรเลีย และไทย

๒.๑ วิชาชีพทางกฎหมายในประเทศออสเตรเลีย และประเทศไทย

๒.๑.๑ วิชาชีพทางกฎหมายในประเทศออสเตรเลีย^๔

๒.๑.๑.๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาชีพทางกฎหมายในประเทศออสเตรเลีย

ในประเทศออสเตรเลียการประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายได้รับการยอมรับว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง มีเกียรติ มีรายได้สูง ดังนั้นบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมาย ควบคู่ไปกับการยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างสูง ผู้ประกอบอาชีพทางด้านกฎหมาย เช่น ทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา จะต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางด้านกฎหมาย ผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเป็นนักกฎหมาย จำเป็นจะต้องส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เมื่อจบระดับชั้นมัธยมศึกษาแล้ว นักศึกษาในระดับปริญญาตรีจะเรียนวิชากฎหมายควบคู่ไปกับสาขาอื่น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลายด้าน เช่น เรียนนิติศาสตร์ กับอักษรศาสตร์ สำเร็จการศึกษาแล้วก็จะได้รับปริญญาตรีสองสาขา อาชีพทางด้านกฎหมายที่เป็นที่นิยมกันมากในออสเตรเลียคืออาชีพทนายความ โดยอาชีพทนายความถือว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้สูงเทียบเท่ากับอาชีพแพทย์

ทนายความในออสเตรเลียจะแบ่งแยกเป็นสองประเภท คือ

๑. โซลิซิเตอร์ (Solicitor) ทำงานทางด้านกฎหมาย ร่างสัญญา พิณยกรรม เป็นที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย ส่วนใหญ่ทนายความที่เรียกว่า โซลิซิเตอร์จะทำงานให้สำนักงานกฎหมาย แต่ไม่สามารถที่จะว่าความในศาลได้ โซลิซิเตอร์ทำหน้าที่ได้เพียงยื่นคำฟ้อง ยื่นคำร้องต่างๆ จัดเตรียมเอกสารให้กับบาริสเตอร์ หรือการเป็นผู้ช่วยของบาริสเตอร์ในห้องพิจารณาคดี

๒. บาริสเตอร์ (Barrister) ทำงานทางด้านกฎหมายเช่นเดียวกับโซลิซิเตอร์ แต่บาริสเตอร์สามารถว่าความในศาลได้ บาริสเตอร์ทั้งหมดจะผ่านการเป็นโซลิซิเตอร์มาก่อน จากนั้นจะต้องผ่านการทดสอบ เพื่อจะมาเป็นบาริสเตอร์ บาริสเตอร์ที่อาวุโส มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายในระดับสูง มีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับในสังคม ก็อาจจะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาในภายหลังได้

^๔ ข้อมูลจากการอบรมหัวข้อ วิชาชีพนักกฎหมายในออสเตรเลีย บรรยายโดย ท่านผู้พิพากษาศิว เมสัน ประธานศาลอุทธรณ์ แห่งมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย

๒.๑.๑.๒ การประกอบวิชาชีพผู้พิพากษาในออสเตรเลีย

ผู้พิพากษาในประเทศออสเตรเลียได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล โดยแต่งตั้งจากบุคคลที่ประกอบอาชีพด้านกฎหมาย อาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือทนายความ ที่เรียกว่า บาริสเตอร์^๕ ซึ่งทนายความดังกล่าวเป็นทนายความที่มีอาวุโส การเป็นผู้พิพากษาเริ่มต้นที่อายุ ๕๐ ปีเป็นอย่างน้อย มีประสบการณ์ในการทำงานไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย มีคุณธรรมสูงเป็นที่ยอมรับจากประชาชนทั่วไป มีการสั่งสมระยะเวลาก่อนที่จะคัดเลือกไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมในการเป็นผู้พิพากษา โดยมีหลักเกณฑ์เรียกว่า “The Law Council Of Australia Selection Criteria” จำแนกได้ประเภท ๓ ประเภท ได้แก่

- (๑) ความรู้และประสบการณ์ทางด้านกฎหมาย
- (๒) คุณสมบัติทางวิชาชีพ และ
- (๓) คุณสมบัติส่วนตัว ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑) ความรู้และประสบการณ์ทางด้านกฎหมาย

การเป็นผู้พิพากษาจะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์ทางด้านกฎหมาย ความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นและความรู้ประสบการณ์ที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้พิพากษาและการพิจารณาคดีถือเป็นประสบการณ์ที่พึงประสงค์ ส่วนประสบการณ์ที่จำเป็นนั้น เป็นความรู้และประสบการณ์ที่หากได้รับแล้วจะส่งเสริมการบรรลุผลสำเร็จในวิชาชีพและประสิทธิภาพในด้ายกฎหมายที่ปฏิบัติอยู่

๒) คุณสมบัติทางวิชาชีพ

คุณสมบัติทางวิชาชีพที่พึงประสงค์สำหรับการสร้างความเป็นวิชาชีพผู้พิพากษา

๑. การให้เหตุผลเชิงวิชาการและเชิงวิเคราะห์
๒. การวินิจฉัยที่สมเหตุสมผล
๓. การสามารถในการทำหน้าที่ของผู้พิพากษาและความพร้อมในการวินิจฉัยคดี
๔. ทักษะในการสื่อสารทั้งทางวาจาและการเขียน
๕. การมีอำนาจบารมี เป็นความสามารถในการควบคุมและส่งเสริมการทำงานในขณะที่ทำให้การดำเนินงานอย่างยุติธรรมและเต็มที่
๖. การมีศักยภาพและความปรารถนาที่จะสามารถทำงานหนักได้อย่างต่อเนื่อง
๗. ทักษะการบริหารจัดการ รวมทั้งการบริการจัดการทางคดี

^๕ ข้อมูลทางสถิติ พบว่ามีแต่งตั้งผู้พิพากษาจากบุคคลที่ประกอบอาชีพจากบาริสเตอร์ถึงร้อยละ ๙๕ และแต่งตั้งจากอาจารย์มหาวิทยาลัยเพียงร้อยละ ๕

๘. มีความคุ้นเคย การใช้งานในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย หรือศักยภาพที่จะบรรลุความสามารถในการใช้งาน
๙. มีความปรารถนาในการสร้างความสนใจใฝ่รู้ในการศึกษาด้านศาล

๓) คุณสมบัติส่วนบุคคล

คณะกรรมการกฎหมายออสเตรเลีย (Law Committee Association : LCA) ได้กำหนดคุณสมบัติส่วนบุคคลไว้ดังนี้ คือ

๑. ความมีมโนสุจริต การคุณลักษณะที่ดี และ ความมีชื่อเสียง
๒. ความยุติธรรม
๓. ความเป็นอิสระและความเป็นกลาง
๔. มีวุฒิภาวะและความคงที่ทางอารมณ์
๕. มีอัยยาศัยและความอ่อนโยน
๖. มีความตระหนักทางสังคม รวมทั้งให้ความเคารพในวัฒนธรรมและความแตกต่างทางเพศ

การเกษียณอายุจากการเป็นผู้พิพากษา

ประเทศออสเตรเลีย กำหนดอายุการเกษียณอายุราชการที่ ๗๐-๗๒ ปี แล้วแต่กฎหมายของแต่ละมลรัฐ^๖ แต่ก็เชื่อว่าทุกคนจะเกษียณจากตำแหน่งผู้พิพากษาที่ ๗๐-๗๒ ปี บางรายลาออกเมื่อทำงานมาสักกระยะหนึ่ง คือ ๑๐-๑๒ ปี คือเกษียณที่อายุ ๖๐-๖๒ ปี แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่มีคดีค้างจำนวนมากผู้อำนวยการศาลอาจดำเนินการบริหารงานคดีโดยการประสานงานไปยังท่านผู้พิพากษาที่เกษียณจากงานเหล่านี้มาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี โดยจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานในอัตราที่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายได้^๗

๒.๑.๑.๓ วินัยและการปลดจากตำแหน่ง ความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการในประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลีย มีหน่วยงานที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของตุลาการ เรียกว่าสถาบันบริหารงานตุลาการของออสเตรเลีย ดำเนินงานโดยคณะกรรมการคณะหนึ่ง มีชื่อเรียกว่าคณะกรรมการตุลาการ (Judicial Commission)^๘ ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งจากประธานศาลต่าง ๆ จำนวน ๙ คน และเป็นบุคคลภายนอกได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลอีกจำนวน ๔ คน

^๖ ขณะนี้ มลรัฐนิวเซาท์เวลส์มีแนวคิดที่จะขยายอายุการเกษียณจากตำแหน่งผู้พิพากษาในประเทศออสเตรเลีย เป็น ๗๕ ปี

^๗ ข้อมูลจากการเข้าฟังการบรรยายของผู้บริหารฝ่ายบริหารจัดการคดีอาญา ประจำศาล District Court of NSW สาขามดิสันทาวเวอร์

ในจำนวนนั้นมีชาวอะบอริจินอล^{๘๘} รวมอยู่ด้วย

คณะกรรมการฯ มีหน้าที่หลักคือ ให้การศึกษาอบรม ดูแลผู้พิพากษาตั้งแต่เริ่มต้นฝึกฝน การเขียนหรือร่างคำพิพากษา และเรื่องใหม่อื่น ๆ ตลอดเวลา จนกว่าจะพ้นจากการเป็นผู้พิพากษา จัดทำเอกสารและรวบรวมคำพิพากษา จัดเก็บสถิติในการลงโทษจำเลยในคดีอาญาเพื่อให้ การพิพากษาคดีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตลอดจนจัดทำหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาว่าง ประจำบับลลังก์พิจารณาคดี ที่เรียกว่า “BENCH BOOK” และดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษา

ประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรมความสามารถ และคุณสมบัติของ บุคคลอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากประเทศอังกฤษ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้อย่างถี่ถ้วน ประมวลจริยธรรมและวินัยตุลาการในออสเตรเลีย คล้ายกับระบบประเทศไทยคือ อาชีพผู้พิพากษา นั้นถือได้ว่าเป็นอาชีพที่ ๒ ในการประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย ผู้พิพากษาต้องเป็นผู้ผ่านการคัดเลือก มาอย่างดี หากผู้พิพากษากระทำผิดจะมีการกล่าวตักเตือนหรือว่ากล่าวตักท้วงเป็นการส่วนตัว แต่การ ที่จะเป็นข่าวให้รู้ถึงประชาชนทั่วไปได้ก็ต่อเมื่อมีการปลดหรือไล่ออกจากตำแหน่ง อำนาจถอดถอนผู้ พิพากษามีความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ การถอดถอนผู้พิพากษาจะ กระทำได้ตามมติของรัฐสภาเท่านั้น

หลักจริยธรรมตุลาการของประเทศในเครือจักรภพที่มีการร่างขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่จะยึด หลักการบังกาลอร์ (Bangalore Principles of Judicial Conduct)^{๘๙} หลักจริยธรรมตุลาการใน หลักการบังกาลอร์ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การ สหประชาชาติเมื่อ ปี ค.ศ. ๒๐๐๓ โดยมีหลักการใหญ่ๆ อยู่ ๖ ประการ แต่ละประการจะมี รายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์พร้อมทั้งตัวอย่าง ในหลักการ ๖ ประการที่สำคัญจะเกี่ยวกับความ เป็นอิสระเป็นกลางชอบด้วยคุณธรรม ความถูกต้อง ความสามารถและความซื่อสัตย์ของตุลา การ^{๙๐}

^{๘๘} ชาวอะบอริจินอล หรือ อะบอริจิน เป็นชาวพื้นเมืองดั้งเดิมของทวีปออสเตรเลีย เชื่อกันว่าบรรพบุรุษของชาวอะบอริจิน อพยพมาจากอินโดนีเซีย มาตั้งถิ่นฐานที่ทวีปออสเตรเลีย เมื่อห้าพันกว่าปีที่ผ่านมา ในยุคแรกที่ชาวยุโรปเข้ามาที่ทวีป ออสเตรเลีย ชาวอะบอริจินถูกกดขี่ ไล่ออนสิทธิต่าง ๆ กีดกันการถือครองที่ดิน และในปี ค.ศ.๑๙๙๒ ศาลสูงได้ออกประกาศ ชื่อ Mabo Ruling ให้การรับรองว่า ชาวอะบอริจิน มีสิทธิที่จะอ้างความเป็นเจ้าของเหนือดินแดน (สิทธิถือครองที่ดิน)

^{๘๙} หลักการบังกาลอร์ (Bangalore Principles of Judicial Conduct) บัญญัติขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ในการประชุมร่วมกันของ ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิกว่า ๘๐ ประเทศทั่วโลก ที่มีพื้นฐานทางกฎหมายที่แตกต่างกัน แต่มีความมุ่งหมายเดียวกันที่จะร่วมกัน ร่างต้นแบบประมวลจริยธรรมตุลาการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถนำไปอนุวัติใช้ในประเทศได้ ตามความเหมาะสม โดยอาศัยตัวอย่างจากประมวลจริยธรรมตุลาการที่ใช้บังคับภายในประเทศสมาชิก และที่ใช้บังคับใน องค์กรระหว่างประเทศ

^{๙๐} หลักการบังกาลอร์ ๖ ประการ ได้แก่ หลักความเป็นอิสระ หลักความเป็นกลาง หลักเกียรติศักดิ์ หลักการปฏิบัติอย่าง เหมาะสม หลักความเสมอภาค และหลักความสามารถและความเพียร

ข้อมูลเชิงสถิติ ในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ มีคำร้องเรียนเกี่ยวกับตุลาการปีละไม่เกิน ๓๐ เรื่อง โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) ร้องเรียนเนื่องจากไม่พอใจในผลแห่งคดี และ (๒) ร้องเรียนเกี่ยวกับความประพฤติของตุลาการอย่างแท้จริง เช่น เขียนคำพิพากษาช้า พูดยาไม่ดีกับคู่ความ โดยร้อยละ ๘๐ เป็นการร้องเรียนในประเภทแรก

สำหรับการร้องเรียนประเภทแรก คณะกรรมการฯ จะเรียกคู่ความมาสอบถาม เมื่อได้ข้อเท็จจริงว่าเป็นการร้องเรียนเนื่องจากไม่พอใจในผลแห่งคดี ซึ่งคู่ความสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ หรือศาลสูง ก็ให้คำแนะนำให้ไปใช้สิทธิตามกฎหมาย

กรณีที่ข้อเท็จจริงได้ความว่าเป็นคำร้องประเภทที่สอง และเป็นเรื่องร้ายแรง คณะกรรมการฯ จะมีหนังสือถึงประธานศาลนั้น ๆ ให้มีหนังสือว่ากล่าวเป็นหนังสือ หากเป็นกรณีไม่ร้ายแรง ให้มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนหนังสือกำหนดระยะเวลาให้แก้ไข หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบเพื่อพิจารณาอีกครั้ง แต่โดยส่วนใหญ่เมื่อทราบว่าได้ถูกร้องเรียนอันมีสาเหตุจากพฤติกรรมของตนเองมักแสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออกเสียก่อน จึงไม่มีกรณีมาสู่การพิจารณาของคณะกรรมการตุลาการ

๒.๑.๒ การประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในประเทศไทย

๒.๑.๒.๑. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาชีพทางกฎหมายในประเทศไทย

ในประเทศไทย นักกฎหมาย คือ ผู้ที่ใช้ความรู้ทางด้านกฎหมายในการประกอบวิชาชีพ ไม่เฉพาะผู้ที่ทำงานในศาลเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายในประเทศไทยนั้นมี หลายประเภท เช่น

๑. ผู้พิพากษา เส้นทางเป็นผู้พิพากษาในประเทศไทยนั้น จะแตกต่างประเทศออสเตรเลียกล่าวคือ เป็นการสอบแข่งขันจากบุคคลในวิชาชีพต่างๆ นอกจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในด้านกฎหมายแล้ว จะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรทางกฎหมายของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา^{๑๑} และมีคุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) กำหนด

๒. พนักงานอัยการ จะต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านกฎหมาย ผ่านการอบรมหลักสูตรทางกฎหมายของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา และมีคุณสมบัติอื่นตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการอัยการ (ก.อ.) กำหนด

^{๑๑} เป็นองค์กรนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ เพื่อควบคุมดูแลการประกอบมาตรฐานการประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย

๓. หน่วยงาน จะต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านกฎหมาย ผ่านการอบรมและทดสอบ จากสภาทนายความ เพื่อขอใบอนุญาตว่าความ โดยทนายความที่ได้รับใบอนุญาตว่าความแล้วจะสามารถว่าดำเนินการว่าความในศาลได้

๔. ที่ปรึกษากฎหมายหรือนิติกรในหน่วยงาน จะต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านกฎหมาย มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย

๒.๑.๒.๒ การประกอบอาชีพผู้พิพากษาในประเทศไทย

ในปัจจุบันการประกอบอาชีพทางด้านกฎหมาย ได้รับความนิยมนอย่างมาก นักศึกษาจึงมักจะเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีและปริญญาโททางด้านกฎหมาย ซึ่งมีการเรียนการสอนทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่อาชีพผู้พิพากษา ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ หากเมื่อเทียบกับข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานอื่น ดูเหมือนว่าข้าราชการตุลาการจะมีรายได้สูงกว่าข้าราชการในกรมกองอื่น ทั้งอาชีพนี้เป็นหนึ่งในสามของการใช้อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตำแหน่งผู้พิพากษาจึงเป็นเป้าหมายของนักนิติศาสตร์ส่วนใหญ่ แต่ใช้ว่าจะเป็นกันได้ง่าย แม้การคัดเลือกผู้พิพากษาในแต่ละปีนั้นจะไม่ได้เป็นการสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกเอาผู้มีคะแนนสูงสุดในการบรรจุเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษา แต่เป็นการสอบให้ผ่านเกณฑ์ที่ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) กำหนดแต่กระนั้นในแต่ละปีก็มีผู้สอบได้ในหลักร้อยเท่านั้นเอง และการจะมีคุณสมบัติครบได้สิทธิในคัดเลือกนั้น ปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิตเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ จุดเริ่มต้นของการเป็นผู้พิพากษานั้นจะต้องเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาและต้องเข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา ๒ ปี จากนั้นก็จะได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาประจำศาล ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ตามลำดับต่อไป อัตราเงินเดือนก็จะมีการปรับเลื่อนระดับขึ้นไปตามตำแหน่งงานและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งแตกต่างจากผู้พิพากษาในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด หรือที่ศาลใด ก็จะปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ศาลนั้นไปจนเกษียณอายุ และได้รับเงินเดือนในอัตราเดียวกันไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด หรือปฏิบัติที่ศาลสูงหรือศาลชั้นต้นก็ตาม

คุณสมบัติของผู้จะสอบคัดเลือกเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษา^{๑๒}

๑. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
๒. ผู้สมัครสอบคัดเลือกหรือผู้สมัครทดสอบความรู้ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

^{๑๒} ระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการสมัคร การสอบคัดเลือก และการทดสอบความรู้ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางนิติศาสตร์

๔. สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

๕. ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย ตามที่สำนักคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประกาศกำหนด เช่น นิติกร เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม เจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ พนักงานสอบสวน ฯลฯ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี กรณีประกอบวิชาชีพทนายความ ต้องว่าความในศาลมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ เรื่อง

๒.๑.๒.๓ วินัยและการปลดจากตำแหน่ง ความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการในประเทศไทย

(๑) องค์กรตุลาการและความเป็นอิสระ^{๑๓}

องค์กรตุลาการเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาพิพากษาบรรดาอรรถคดีทั้งปวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน การใช้อำนาจตุลาการจึงมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนออกจากอำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ทำให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถใช้อำนาจในการให้คุณให้โทษในการแต่งตั้ง โยกย้ายและลงโทษผู้พิพากษาได้ ซึ่งเป็นหลักการในการแบ่งแยกอำนาจอริปไตยออกเป็นสามฝ่าย เพื่อรองรับหลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ให้สามารถดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลหรือองค์กรใด

จากแนวคิดเรื่องหลักประกันความเป็นอิสระที่ผู้พิพากษาจะต้องไม่ถูกแทรกแซงจากองค์กรฝ่ายอื่น มีผลให้บุคคลที่จะเป็นผู้พิพากษาได้ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม และในขณะเดียวกันก็ต้องประพฤติ และปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่าจะเป็นผู้พิพากษาที่สามารถรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมภายใต้หลักนิติธรรม ในการรับรองและคุ้มครองตามสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ผู้พิพากษาจึงต้องดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานทางจริยธรรม ที่นอกจากจะได้มีการกำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมตุลาการแล้ว ยังควรต้องดำรงตน และปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมแห่งการปฏิบัติตนของผู้เป็นตุลาการที่เรียกว่า “หลักอินทภาษ ๔” ซึ่งจารึกไว้ในคัมภีร์พระธรรมศาสตร์โดยผู้พิพากษาจักต้องละทิ้งอคติ ๔ ประการ เพื่อให้การพิจารณาตัดสินอรรถคดีเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากความลำเอียง

๑. ฉันทาคติ คือ ลำเอียงเพราะรัก ชอบเห็นแก่อำมีสินบน
๒. โทสาคติ คือ ลำเอียงเพราะโกรธ ไม่ลุ่มหลงในยศถาบรรดาศักดิ์ โดยยึดมั่นในความสุจริตเที่ยงธรรม

^{๑๓} สราวุธ เบญจกุล(๒๕๕๕) จริยธรรมของตุลาการ (บทความพิเศษ ในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๓. โมหาคติ คือ ลำเอียงเพราะหลง ไม่ให้เกิดความเอนเอียงในใจด้วยเพราะมีความโกรธ ความอาฆมาตเคียดแค้นอยู่ในใจกับผู้ที่อยู่เบื้องหน้าตน

๔. ภยากติ คือ ลำเอียงเพราะกลัว ไม่ให้เกิดความเอนเอียงในใจเพราะบังเกิดความกลัว ไม่ว่าจะกลัวตาย กลัวจะเกิดการเสื่อมยศถาบรรดาศักดิ์ เป็นต้น

นอกจากมาตรฐานจริยธรรมจะเป็นที่ยอมรับ และเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้พิพากษาในประเทศไทยแล้ว ก็ยังอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักสากลที่มีการยอมรับ และมีการบัญญัติขึ้นเป็นประมวลจริยธรรมเพื่อบังคับใช้กับผู้พิพากษาในประเทศต่างๆ ด้วย เช่น The Code of Judicial Conduct adopted by the House of Delegates of the American Bar Association, August ๑๙๓๒ ของประเทศสหรัฐอเมริกา The European Charter on the Statute for Judges, Council of Europe, July ๑๙๙๘ ที่ใช้บังคับในประชาคมยุโรป หรือ Bangalore Principles of Judicial Conduct

หลักการบ่งการลอร์ว่าด้วยจริยธรรมตุลาการ ได้กำหนดหลักปฏิบัติ เกี่ยวกับจริยธรรมของตุลาการไว้ ๖ ส่วนด้วยกัน ได้แก่ หลักความเป็นอิสระ หลักความเป็นกลาง หลักเกียรติศักดิ์ หลักการปฏิบัติอย่างเหมาะสม หลักความเสมอภาค หลักความสามารถและความเพียร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. หลักความเป็นอิสระ (Independence) ความอิสระของตุลาการถือเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการปฏิบัติงานให้เป็นที่ไปตามหลักนิติธรรมและเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม ผู้พิพากษาจึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ ปราศจากอิทธิพล หรือการแทรกแซงใดๆ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในระบบตุลาการ การพิจารณาพิพากษาคดีจึงต้องกระทำโดยอาศัยการประเมินข้อเท็จจริงที่ได้รับและความรู้ความเข้าใจทางด้านกฎหมาย นอกจากนี้หน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีแล้ว ผู้พิพากษายังมีหน้าที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ

๒. หลักความเป็นกลาง (Impartiality) เป็นหลักการที่มีความจำเป็นในการใช้อำนาจทางตุลาการ ไม่ว่าจะอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาหรือการพิพากษาคดี ผู้พิพากษาจึงต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความพึงพอใจส่วนตัวความเอนเอียงหรือความอคติ เพื่อรักษาและเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สาธารณชน นักกฎหมาย และคู่ความในความเป็นกลางของผู้พิพากษาและองค์กรตุลาการ ทั้งนี้หากปรากฏว่ามีกรณีที่น่าจะกระทบถึงความเป็นกลางของผู้พิพากษาเช่นผู้พิพากษาหรือบุคคลในครอบครัวมีผลประโยชน์เกี่ยวเนื่องในผลแห่งคดีหรือเคยเป็นทนายความในคดีดังกล่าวผู้พิพากษาผู้นั้นจักต้องถอนตัวจากการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น

๓. หลักเกียรติศักดิ์ (Integrity) เป็นหลักการที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมในตำแหน่งตุลาการ โดยผู้พิพากษาจำต้องประพฤติ และปฏิบัติตนให้ประชาชนศรัทธาในความซื่อสัตย์ขององค์กรตุลาการ และปราศจากเหตุอันควรตำหนิติเตียนใดๆ

๔. หลักการปฏิบัติอย่างเหมาะสม (Propriety) เป็นหลักการที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งตุลาการ โดยผู้พิพากษาจักต้องหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม และต้องประพฤติตนให้สมกับเกียรติศักดิ์แห่งการดำรงตำแหน่งหน้าที่ในฐานะผู้พิพากษา อาทิเช่น ต้องไม่เป็นองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีที่สมาชิกในครอบครัวเป็นคู่ความ ต้องไม่ยอมให้ผู้อื่นใดเข้ามา

อิทธิพลเหนือตนในการพิจารณาพิพากษาคดี ต้องไม่ใช่หรือยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนในการแสวงหาประโยชน์ ต้องไม่เรียก หรือรับของตอบแทนใดๆจากการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ และมีหน้าที่ในการรักษาความลับที่ได้รับทราบจากการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้พิพากษา เป็นต้น

นอกจาก Bangalore Principles จะมีการกล่าวถึงตัวอย่างการกระทำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งหน้าที่ในฐานะผู้พิพากษาแล้ว ยังได้มีการยกตัวอย่างการกระทำที่ผู้พิพากษาอาจปฏิบัติได้^{๑๔} ภายใต้หลักการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการอย่างเหมาะสม ได้แก่

๑. การเขียนตำรา การบรรยาย การสอนหนังสือ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระบบกฎหมาย การบริหารงานยุติธรรม หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. การเข้าร่วมประชุมในการระดมความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระบบกฎหมาย การบริหารงานยุติธรรม หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๓. การเข้าร่วมเป็นกรรมการของหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมาธิการ หรือคณะกรรมการที่ปรึกษา หากการเข้าเป็นสมาชิกจะไม่กระทบถึงความเหมาะสม และความเป็นกลางของผู้พิพากษา
๔. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นที่ไม่กระทบต่อเกียรติศักดิ์ของหน่วยงานทางตุลาการ หรือไม่มีผลเป็นการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ

หลักความเสมอภาค (Equality) ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งตุลาการต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และบุคคลที่มาใช้สิทธิทางศาลอย่างเท่าเทียมกัน โดยผู้พิพากษาจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความลำเอียงหรืออคติ ไม่ว่าจะเป็แนวทางกระทำหรือคำพูด อีกทั้ง ต้องคำนึงถึงความหลากหลาย และความแตกต่างทางสังคมของผู้ที่มาใช้สิทธิทางศาล เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ศาสนา ถิ่นกำเนิด ความพิการ สถานภาพทางสังคมหรือเศรษฐกิจ เป็นต้น

หลักความสามารถและความเพียร (Competence and Diligence) กำหนดให้ผู้พิพากษาต้องมีความรู้ความสามารถและความเอาใจใส่ในงานที่ทำ และพึงอุทิศตนให้กับการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการเหนือกิจกรรมอื่นใด โดยต้องทำการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และถูกต้องเหมาะสม ในขณะเดียวกัน ผู้พิพากษาจะต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตุลาการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่แต่เฉพาะกฎหมายที่ใช้บังคับภายในประเทศเท่านั้นแต่ต้องมีความรู้ทางกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

หลักการบงการลอร์ว่าด้วยจริยธรรมตุลาการ (Bangalore Principles of Judicial Conduct) ดังกล่าวมาข้างต้นจึงเป็นหลักมาตรฐานจริยธรรมสากลซึ่งได้มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีสาระสำคัญที่กล่าวถึงผู้พิพากษาว່านอกจากจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายแล้ว ยังพึงต้องสามารถดำรงตนได้อย่างเหมาะสม อันเป็นแนวคิดที่คล้ายกับหลักอินทภาษ ๔ ที่เป็นหลักการดำรงตน และปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา เพื่อให้การพิจารณาตัดสินอรรถคดีเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากความลำเอียง เนื่องจากการใช้อำนาจทางตุลาการเป็นการ

^{๑๔} เติ้งอ่าง.

ใช้อำนาจที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ผู้พิพากษาจึงต้องยึดถือหลักความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และเกียรติศักดิ์ ในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้มีความจำเป็น เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในองค์กรตุลาการ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน

ส่วนการควบคุมดูแลความประพฤติในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ในประเทศไทยจะมี คณะกรรมการข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) เป็นผู้รับผิดชอบ การปลดผู้พิพากษาออกจากตำแหน่งนั้น จะมีการสอบสวน^{๑๕} และจะต้องได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) และ ประธานศาลฎีกา

(๒) อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม มีคณะกรรมการข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) เป็นคณะกรรมการผู้ปฏิบัติการ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับราชการประจำและงานในหน้าที่ของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม และ คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมแต่งตั้ง

(ค) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับนโยบาย หลักเกณฑ์ ระบบ หรือมาตรฐาน รวมทั้งติดตาม ประเมินผลการบริหารงานบุคคล และการประเมินบุคคลของข้าราชการตุลาการ คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽມ และผู้พิพากษาสมทบ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมและคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย ระบบ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางการพัฒนา ข้าราชการตุลาการ คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽມ และผู้พิพากษาสมทบเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการ คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽມ และผู้พิพากษาสมทบตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ของข้าราชการตุลาการ คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽມ และผู้พิพากษาสมทบ มาตรฐานการลงโทษ รวมทั้งดำเนินการ เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ร้องทุกข์ และการรักษาระบบคุณธรรมในราชการศาลยุติธรรม

(ช) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบข้อมูล การวางแผนกำลังคน การกำหนดตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนของข้าราชการตุลาการ คະໂຕ້ຍຸຕິຮຽມ และผู้พิพากษาสมทบ

^{๑๕} ระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวน พ.ศ. ๒๕๔๔

(ซ) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการ
คະໄຕະຍຸຕິຮຮມ ແລະ ຜູ້ພິພາກສາສມທບ

(ฅ) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมมอบหมาย

(ญ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ
ທີ່ได้รับมอบหมาย

๒.๒ ล่ามในศาลในประเทศออสเตรเลีย และประเทศไทย

๒.๒.๑ ล่ามในศาลในประเทศออสเตรเลีย^{๑๖}

ผู้บรรยายในหัวข้อนี้ คือ ศาสตราจารย์ชานดร้า ฮาล อาจารย์สอนคณะอักษรศาสตร์ซึ่ง
ได้รับทุนจากรัฐบาลในการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการล่ามในศาล เนื่องจากประเทศออสเตรเลีย
มีคนหลายเชื้อชาติอพยพมาอยู่

ในประเทศออสเตรเลียไม่ได้ใช้ล่ามในศาลทีเดียว เพราะมีคนหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ
จึงทำให้เกิดความจำเป็นต้องมีล่ามในทุกหน่วยงานของรัฐ แต่เดิมนั้นรัฐบาลออสเตรเลียไม่เคยคิดเรื่อง
ล่ามเลย แต่ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีคนหลากหลายเชื้อชาติอพยพมาอยู่มากขึ้น เกิดความ
หลากหลายทางด้านภาษา จึงมีความจำเป็นต้องมีล่าม โดยเฉพาะล่ามภาษาอังกฤษ ช่วงแรก ๆ
ในขณะที่ยังไม่มีล่ามแบบเป็นทางการ ก็จะใช้ล่ามที่เป็นคนงานทำความสะอาด หรือคนขายของในร้าน
ต่าง ๆ แต่ก็ประสบปัญหาว่าคนเหล่านี้ไม่ได้มีความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการสื่อสารมากเท่าไรนัก
เบื้องต้นแปลได้เล็กน้อย ต่อมารัฐบาลก็เริ่มตระหนักปัญหา เพราะเวลาไปโรงพยาบาลหมอก็ไม่เข้าใจ
ผู้ป่วย ทำให้การรักษาคลาดเคลื่อน ศาลก็พิพากษาไม่ตรงตามความเป็นจริงเนื่องจากมีปัญหาเรื่องการ
สื่อสาร เพราะคนที่ทำหน้าที่เป็นล่ามขาดความรู้ความเข้าใจภาษาอย่างถ่องแท้ รัฐบาลออสเตรเลียจึง
ได้ตั้งองค์กรขึ้นมาชื่อว่า NATTI^{๑๗} เป็นองค์กรที่ดูแลล่ามแก่หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน ผู้ที่จะมาทำ
หน้าที่เป็นล่ามในหน่วยงานรัฐบาลต้องผ่านการทดสอบจากองค์กร NATTI และองค์กรนี้ยังจัดให้มีการ
จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการแปลในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย

การแปลแยกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. การแปลแบบพูด (Interpreting) พูดออกเสียงล่าม แบ่งเป็น

- ล่ามมีความรู้เบื้องต้น (Paraprofessional)
- ล่ามผ่านการทดสอบทำงานในองค์กรของรัฐหรือศาล (Professional)
- ล่ามในการประชุม (Conference Interpreter)
- ล่ามการประชุมอาวุโส (Conference Interpreter (Senior))

^{๑๖} ข้อมูลจากการอบรมหัวข้อ นโยบายสำหรับล่าม แนวทางปฏิบัติและระเบียบพิธีการในศาลออสเตรเลีย บรรยายโดย
ศาสตราจารย์ ชานดร้า ฮาล คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย

^{๑๗} องค์กร NATTI สามารถรับรองการทดสอบทุกภาษาในประเทศออสเตรเลีย (๑๒๐ ภาษา) และมีคณะกรรมการจัดทำข้อสอบเอง
ได้ ๖๐ ภาษา

๒. การแปลเอกสาร (Translation)

สำหรับประเทศออสเตรเลียนั้น กรณีจะแก้ปัญหา ปรับปรุงอะไรสักอย่าง ต้องมีงานวิจัยหลายชิ้นสนับสนุน ซึ่งกรณีการทำงานกับล่ามที่ผ่านการทดสอบจากองค์กร NATTI ก็มีงานวิจัยหลายชิ้นเช่นกัน โดยการรวมตัวกันของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องในการทำงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของคนที่เข้ามาในการเก็บหน่วยการเรียนหรือสอบวัดระดับความรู้ กับองค์กร NATTI นี้มีอะไรบ้าง

งานวิจัยที่ ๑ เรื่องล่าม ปัญหาคือ

- คนที่มาเป็นล่ามไม่ได้รับการฝึกฝนมา แค่มาสอบเอาใบประกาศ
- การสอบก็ไม่ได้สอบวัดความรู้เฉพาะทาง
- ผลสอบไม่ได้รับประกันว่าเก่งหรือเปล่า ได้แค่ใบรับรองว่าผ่าน
- ไม่ได้ดูว่าเก่งไม่เก่ง ไม่มีบอกไว้ในใบประกาศ

บทสรุปท้ายของงานวิจัยนี้ สรุปทางแก้หรือวิธีการปรับปรุง แนะนำดังนี้

- ควรแยกทดสอบแบบทั่วไปก่อน แล้วมีการทดสอบเฉพาะด้าน เช่น งานศาล โรงพยาบาล การประชุม

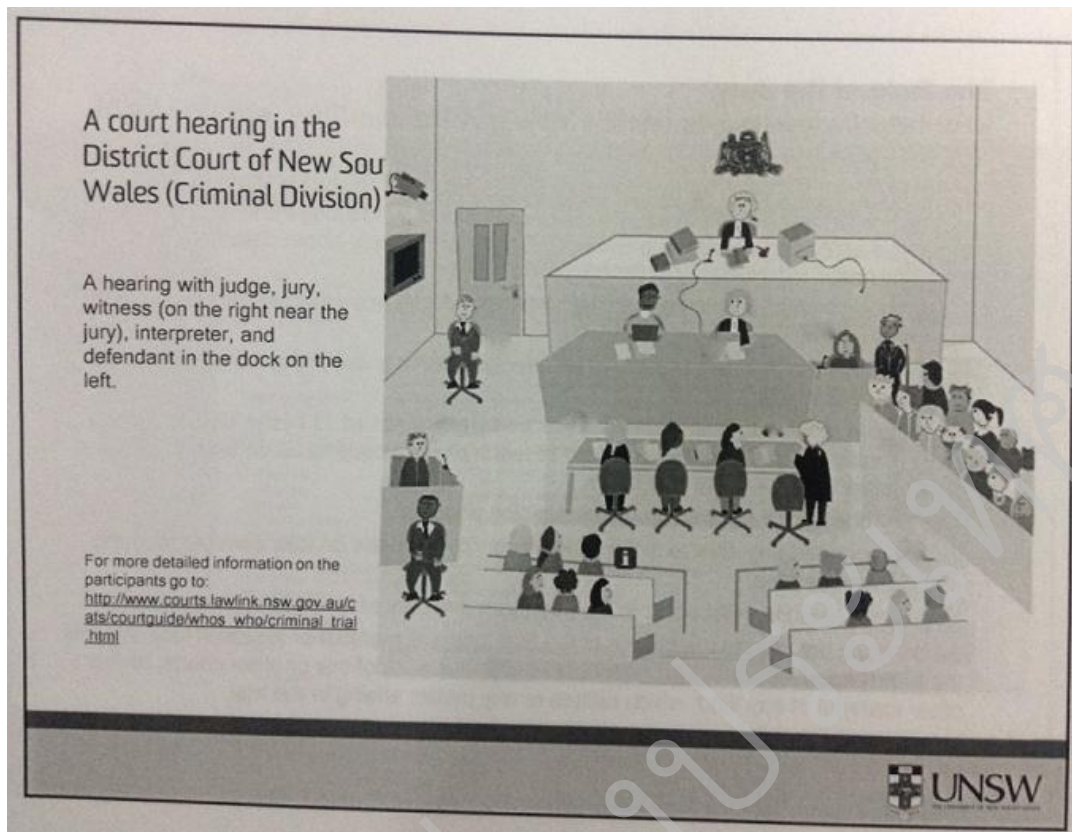
- รัฐบาลควรมีองค์กรหรือหน่วยงานดูแลล่ามที่ไปศาลโดยเฉพาะ เพราะในศาลสำคัญมากกว่า ล่ามจะแปลผิดแปลถูก เพราะเกี่ยวข้องกับการลงโทษโดยตรง รัฐบาลควรมีรายชื่อล่ามเฉพาะที่ทำงานในศาลเป็นบัญชีล่ามกลาง เพราะล่ามที่เก่งในศาลส่วนใหญ่อยู่ในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ รัฐอื่นไม่ค่อยมี ถ้ามีบัญชีกลางรัฐอื่นจะใช้บัญชีด้วยได้

งานที่วิจัยที่ ๒ ศึกษาถึงเรื่องล่ามในศาล ว่าประสบปัญหาการทำงานอย่างไรบ้าง

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุกวิจัยจากสำนักงานบริหารงานยุติธรรมในออสเตรเลีย งานวิจัยนี้ผลสรุปได้ว่า ผู้พิพากษาก็ไม่พอใจการทำงานของล่าม ล่ามก็ไม่พอใจการทำงานของผู้พิพากษา

มองในแง่ศาล คือ ผู้พิพากษาระบุว่าล่ามที่มีใบผ่านการทดสอบความรู้เหมือนกันแต่เก่งแตกต่างกัน ผู้พิพากษาจึงมีข้อสงสัยว่าผ่านการทดสอบมาเหมือนกันแต่ทำไมเก่งไม่เท่ากัน

ล่ามเองก็ไม่พอใจการจ่ายค่าตอบแทนล่ามของศาลเช่นกัน คนที่ผ่านการฝึกฝนมามากจะไม่พอใจกับค่าตอบแทนที่ตนควรได้รับเพราะศาลจ่ายค่าตอบแทนล่ามเหมือนกับล่ามที่ไม่ได้ฝึกฝนมา เนื่องจากศาลดูแลใบผ่านการทดสอบ ล่ามที่จบสูงก็คาดหวังที่จะได้ค่าตอบแทนอัตราสูง ล่ามที่ไปทำงานในศาลยังมีข้อเสนอแนะว่า บางศาลก็ไม่มีที่ให้ล่ามนั่งต้องยืนแปลหลายชั่วโมง น้ำดื่มก็ไม่ได้เตรียมให้ โต๊ะเขียนหนังสือก็ไม่มีให้ แต่ศาลก็บอกว่าอุปกรณ์ได้จัดให้เพียงพอแล้ว และศาลก็จำเป็นต้องให้ล่ามพักทุกๆ ๔๐ นาที ล่ามในทางสากลจำเป็นต้องมี ๒ คนเสมอ ช่วยกันแปลคนละ ๓๐ นาที แล้วพักให้อีกคนแปลต่อ ระหว่างที่อีกคนแปลอีกคนต้องทำหน้าที่จด ล่ามต้องใช้แรงทางสมองเยอะมาก จึงควรมีล่าม ๒ คน ในงานวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าในศาลควรมีล่าม ๒ คนเสมอ

ภาพจำลองแสดงการจัดสภาพแวดล้อมในห้องพิจารณาคดี ของศาล District Court ของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ แผนกคดีอาญา^{๑๘}

ปัญหาถัดมา เห็นว่า ล่ามควรได้รับเอกสารก่อนมาศาล เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคดี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ศาล และศาลมักจะคาดหวังการแปลที่ดีมีประสิทธิภาพจากล่าม แต่การที่ไม่ได้ให้เอกสารก่อนการแปลที่ดีก็เกิดขึ้นได้ยาก

และข้อสุดท้าย คือไม่มีแนวทางปฏิบัติของศาลในการทำงานกับล่าม เช่น ต้องแนะนำล่ามอย่างไร ควรให้ล่ามนั่งที่ไหน ไม่มีแนวปฏิบัติที่เหมือนกันทุกศาล การทำงานร่วมกันของล่ามกับผู้พิพากษาแต่ละที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากงานวิจัยชิ้นนี้เสนอให้ มีแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกันของล่ามในศาล บรรทัดฐานเดียวกันทั่วประเทศ และเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ปัจจุบันมีงานวิจัยเกี่ยวกับการแปลของล่ามในศาล ที่มี ๒ ประเภท คือ การแปลแบบ พูดเสร็จค่อยแปล และพูดด้วยแปลด้วยผ่านหูฟัง เป็นการแปลสดไปเลยพร้อมผู้บรรยาย งานวิจัยยังได้ศึกษาปฏิกิริยาของคู่ความกับล่ามว่า คู่ความจะเชื่อถือล่ามในการแปลหรือเปล่า ผลพบว่ามี ความเชื่อถือในล่าม เช่นเดียวกับคู่ความพูดเอง แต่ในงานวิจัยยังได้เปรียบเทียบระหว่างล่ามที่อยู่ในห้องแปลโดยไม่ปรากฏตัวในห้องพิจารณาคดี กับล่ามที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีกับจำเลย พบว่า ลูกขุนให้ความเชื่อถือจำเลยที่มี

^{๑๘} ที่มา: ภาพจากเอกสารประกอบการบรรยายหัวข้อระบบกฎหมายออสเตรเลีย บรรยายโดย มิสเมเฮรา ซาน โรค คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย, ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘.

ล่ามอยู่ในห้องพิจารณาคดีมากกว่า จำเลยจะถูกปล่อยตัวมากกว่าด้วย ในความเป็นจำเลยที่อยู่กับล่าม กรณีล่ามที่แปลหลังจากที่จำเลยพูดจบ ลูกขุนก็จะสนใจคนแปลมากกว่าล่าม ทำให้จำเลยถูกเบี่ยงเบนความสนใจไปที่ล่ามมากไป การวิจัยจึงสรุปว่า การใช้ล่ามในศาลควรให้ล่ามแปลแบบแปลทันทีผ่านหูฟัง คือแปลไปพร้อมกับจำเลยขณะที่จำเลยพูด และวิธีนี้ยังรักษาเวลาอีกด้วย

ในปี ๒๐๑๑ มีการเชิญเจ้าหน้าที่ศาล และผู้พิพากษาร่วมรับฟังการวางแผนปฏิบัติกลาง แต่เนื่องจากศาลแต่ละศาลมีเขตอำนาจต่างกัน จึงมีการนำข้อเสนอแนะจากงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้นระบุไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานของผู้พิพากษา (BENCH BOOK)

ต่อมาในปี ๒๐๑๔ มีการจัดตั้งสภา เพื่อกระตุ้นเตือนให้เจ้าหน้าที่ศาลและผู้พิพากษาระหนักถึงความหลากหลายทางเชื้อชาติของชาวออสเตรเลีย และทำงานร่วมล่ามหรือเข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรมที่แตกต่างนั้น

ปัจจุบันคำแนะนำต่าง ๆ จากการวิจัยเหล่านี้ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติ โดยขณะนี้รัฐบาลอยู่ระหว่างดำเนินการร่างแนวทางปฏิบัติของล่ามในศาล ซึ่งกำหนดสาระสำคัญ คือ

๑. ล่ามควรได้ทำงานแบบไปไหน
๒. คุณสมบัติขั้นต่ำของล่ามที่ควรจะเป็นในการทำงานในศาล
๓. สภาพแวดล้อมที่ควรจะเป็น
๔. หากมีปัญหาผลประโยชน์ขัดแย้ง (Conflict of Interest) ควรแก้ปัญหาหรือจัดการอย่างไร

สำหรับการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้ทำหน้าที่ล่ามในศาลนั้น หากนายหาหรือว่าจ้างล่ามนายก็เป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนล่ามเอง แต่ถ้าศาลสั่งให้มีล่าม ศาลก็จะเป็นคนจ่ายค่าตอบแทนให้ล่ามนั้น โดยค่าตอบแทนของล่ามขึ้นอยู่กับความสามารถของล่ามผู้นั้น ในอัตรา ๒๐๐ - ๘๐๐ ดอลลาร์ออสเตรเลีย (AUD) ต่อวัน

๒.๒.๒ ล่ามในศาลในประเทศไทย

(๑) บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่อยู่ต่างดินแดน ภาษา และวัฒนธรรมเกิดขึ้นโดยง่าย แต่ในบางครั้งการสื่อสารระหว่างบุคคลเหล่านี้เองก็ทำให้เกิดปัญหาข้อโต้แย้ง ถกเถียง และนำไปสู่ข้อพิพาทในที่สุด ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการสื่อสารทางภาษาที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นภาษาเขียน ภาษาพูด หรือภาษาราชการและภาษาท้องถิ่น จึงทำให้มีบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานความเข้าใจทางภาษาของคู่กรณีดังกล่าว เรียกว่า ล่าม (interpreter) อีกทั้งมีการเดินทางไปเข้ามาในประเทศไทยของชาวต่างชาติจำนวนมาก ทั้งในรูปแบบของนักธุรกิจ นักท่องเที่ยว เกิดข้อพิพาทระหว่างชาวไทยกับชาวต่างชาติทั้งในทางแพ่งที่ไม่สามารถเจรจา ประนีประนอมกันได้จนต้องนำคดีมาสู่กระบวนการยุติธรรม หรือทางอาญาทั้งที่กระทำโดยเจตนา หรือโดยประมาทก็ตาม ซึ่งเมื่อคู่กรณีทั้งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาไทยแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องมีการล่ามทำหน้าที่แปลภาษาของบุคคลนั้นให้เป็นภาษาไทยต่อศาล และแปลภาษาไทยให้เป็นภาษาที่

บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าใจได้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม และหากไม่มีบุคคลใดมาทำหน้าที่เป็นล่ามจะทำให้เกิดข้อขัดข้องต่อกระบวนการพิจารณาในการรับฟัง คำเบิกความและพยานเอกสารที่เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยตามหลักสากล ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓ บัญญัติหลักการเบื้องต้นไว้ว่า

“การสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ เป็นภาษาไทยหรือต้องแปลภาษาไทยเป็น ภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือ สามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวนพนักงาน อัยการหรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า”

และตามประมวลกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๔๖ วรรคสี่ กำหนดไว้ว่า

“ถ้าคู่ความฝ่ายใดหรือบุคคลใดที่มาศาลไม่เข้าใจภาษาไทยหรือเป็นใบ้หรือหูหนวกและ อ่านเขียนหนังสือไม่ได้ ให้ให้คู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดหาล่าม”

ดังนั้น ชาวต่างชาติที่ไม่เข้าใจภาษาไทยจึงจำเป็นต้องใช้ล่ามแปลเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึง การดำเนินกระบวนการพิจารณาและเป็นการรักษาผลประโยชน์ของตนเองอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี ไม่ว่าจะเป็นคู่ความ ทนาย หรือผู้พิพากษา ก็จำเป็นต้องใช้ ล่ามเช่นกัน เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย รวดเร็วและเป็นธรรม

(๒) จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบอาชีพล่าม

ในเรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพล่าม ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ มี เพียงงานวิจัยของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต (ปณิธาน อ่อนละออ อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)^{๑๔} กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของล่าม ๗ ประการ คือ

๑. รักษาต้นฉบับ คือต้องแปลให้ตรงกับที่ผู้นำเสนอพูด ไม่มีสิทธิสอดแทรก โดยเฉพาะไม่ เพิ่มเติมจนเป็นการอวดรู้กว่าผู้นำเสนอซึ่งเป็นการทำเกินหน้าลูกค้า

๒. ไม่เปลี่ยนความหมายของต้นฉบับ ไม่ใส่อารมณ์ หรือการวินิจฉัยส่วนตัวลงไป แต่ สามารถตกแต่งภาษาต้นฉบับได้บ้างถ้าบกพร่อง ทั้งนี้ต้องดูว่าผู้ฟังคือใครด้วย

๓. รักษาความลับของลูกค้า

๔. เคารพคนฟัง เช่น ใช้ภาษาให้เหมาะสมแก่สถานภาพของผู้ฟัง

^{๑๔} ปณิธาน อ่อนละออ (วพ) (๒๕๕๓) สภาพการทำงาน ทักษะคดี และบทบาทของล่ามในศาล สารนิพนธ์สาขาวิชาอักษรศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลและการล่าม ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

๕. ต้องตรงต่อเวลา ควรไปทำงานอย่างน้อยหนึ่งชั่วโมง หรือไม่น้อยกว่า ๓๐ นาที เพื่อตรวจสอบเครื่องมือต่างๆ เช่น ไมโครโฟน หูฟัง และมีเวลาอ่านต้นฉบับซึ่งอาจได้รับก่อนเวลาเล็กน้อยได้
๖. รู้จักแผ่นหนังแผ่นเบาในการเจรจา ถ้าแปลผิดต้องขอโทษได้
๗. ไม่บิดเบือนข้อความที่ต้องแปลเพื่อประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งล่ามการค้าและล่ามในศาล

(๓) ล่ามในศาลยุติธรรม สภาพการทำงาน และการจ่ายค่าตอบแทน

ล่ามในศาลยุติธรรม^{๒๐}

ศาลยุติธรรมองค์กรซึ่งทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน มีการพัฒนากระบวนการพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง การติดต่อสื่อสารหรือการเดินทางระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความรวดเร็วและสะดวกสบายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ดังนั้นโอกาสที่ชาวต่างชาติจะเป็นผู้เสียหาย เป็นพยานหรือเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยจึงมีมากขึ้นด้วยเช่นกัน “ล่าม” จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญเป็นตัวกลางในการสื่อสารแปลความหมายจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีที่เป็นชาวต่างชาติในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินต่อไปได้

ในระดับสากลกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๐๙ (International Covenant on Civil and Political Rights, ๑๙๖๖) ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๙ โดยมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๐ ระบุว่า

“ในการตัดสินคดีข้อหาทางอาญา ทุกคนชอบที่จะได้รับหลักประกันขั้นต่ำอย่างเสมอภาค โดยเต็มที่ คือ ต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างไม่คิดมูลค่าหรือไม่มีค่าตอบแทนในเรื่องล่าม ถ้าผู้นั้นไม่สามารถเข้าใจภาษาที่ใช้ในศาลนั้นได้

สำหรับประเทศไทยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓ บัญญัติให้การสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาคดีให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยหรือต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นเป็นภาษาต่างประเทศให้ใช้ล่ามแปล กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นชาว

^{๒๐} สราวุธ เบญจกุล (๒๕๕๔) จริยธรรมล่ามในศาลยุติธรรม (บทความพิเศษ ในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์) เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๘

ต่างประเทศไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้นำล่ามมาแปลเอง กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการหรือศาลจัดหาล่ามให้

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ เช่น หูหนวกหรือเป็นใบ้ กฎหมายบัญญัติให้ศาลจัดหาล่ามภาษามือให้

ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ล่ามนั้นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในภาษานั้นๆ สำหรับภาษาที่เป็นสากลเช่น ภาษาอังกฤษ สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดให้มีการอบรมเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญให้แก่ล่าม แต่สำหรับภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาพม่า หรือภาษามืออาหรับนั้นยังไม่ได้จัดการอบรม เช่นภาษาอังกฤษ หากล่ามไม่มีความรู้ ความสามารถ หรือมีความเชี่ยวชาญเพียงพออาจก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาได้

สำนักงานศาลยุติธรรมเล็งเห็นความสำคัญของการทำหน้าที่ล่าม โดยมีการวางแผนพัฒนาการล่ามในศาลยุติธรรม โดยในขั้นต้นได้มีการจัดทำ “ประมวลจริยธรรมล่ามในศาลยุติธรรม”^{๒๑} จำนวน ๕ ข้อ เพื่อให้การทำหน้าที่ ”ล่าม” เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เป็นไปอย่างถูกต้องเที่ยงตรง เป็นธรรมและสามารถตรวจสอบได้ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หน้าที่ที่สำคัญของล่ามในศาลยุติธรรมคือ แปลภาษาไทยท้องถิ่น ภาษากลุ่มภาษาต่างประเทศ ภาษามือ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่น โดยจักต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นกลาง ปราศจากอคติ ประพฤติตนตามกฎหมายและทำนองคลองธรรม อยู่ในกรอบศีลธรรม และจริยธรรม มีความรู้และความเข้าใจในภาษาที่แปลอย่างถ่องแท้และมีความพร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ทั้งจักต้องแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัดครบถ้วน

กรณีที่ล่ามมีหรืออาจมีผลประโยชน์ขัดกันในคดี ล่ามจักต้องแจ้งถึงผลประโยชน์ขัดกันที่มีอยู่หรืออาจจะมีในคดีให้ศาลแจ้งผู้รับผิดชอบราชการศาลทราบ พฤติการณ์ที่อาจสันนิษฐานได้ว่าจักก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดกันในคดีดังกล่าวรวมถึงกรณีดังต่อไปนี้เช่น ล่ามเป็นเพื่อน หรือญาติของคู่ความหรือทนายความของคู่ความ ล่ามเคยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีหรือเคยเตรียมคดีนั้นมาก่อน ล่าม คู่สมรสของล่ามหรือบุตรมีส่วนได้เสียทางการเงินในเรื่องที่พิพาทหรือกับคู่ความในกระบวนการพิจารณาคดีหรือมีส่วนได้เสียอื่นใดกับคดี

ข้อ ๒ ในขณะปฏิบัติหน้าที่ ล่ามต้องปฏิบัติหน้าที่ให้อยู่ในขอบเขตของการแปล และไม่ให้คำแนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นแก่บุคคลที่ตนปฏิบัติหน้าที่เป็นล่าม ทั้งต้องไม่กระทำการใดๆ ที่อาจถือได้ว่าเป็นการทำหน้าที่อื่นนอกจากการแปล

^{๒๑} ประมวลจริยธรรมล่ามในศาลยุติธรรมได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔

ล่ามควรจำกัดบทบาทของตนเองไว้เฉพาะการแปล ทั้งการแปลคำพูด เอกสาร ภาษามือ หรือ สื่อความหมายโดยวิธีอื่นใด และต้องแปลให้ถูกต้องและครบถ้วน โดยไม่เปลี่ยนแปลง ตัดทอน หรือ เพิ่มเติมข้อความหรือสิ่งอื่นใด ทั้งต้องไม่อธิบายความหมายเพิ่มเติมในการแปลด้วย

ข้อ ๓ ล่ามต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยและเคารพนับถือศาล ทั้งควรทราบและ ปฏิบัติตามกระบวนการพิจารณาคดีในศาล ระเบียบ กฎเกณฑ์ ตลอดจนขั้นตอนในการแปล

ล่ามควรพูดในอัตราความเร็วและระดับเสียงที่สามารถได้ยินทั่วทั้งห้องพิจารณา และควรแต่ง กายให้สุภาพเพื่อเป็นการให้ความเคารพศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา อีกทั้งล่ามควรหลีกเลี่ยงการ กระทำใด ๆ ไม่ว่าในทางส่วนตัวหรือทางวิชาชีพที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อศาล

ข้อ ๔ กรณีที่ศาลมีคำสั่ง ล่ามต้องแสดงหนังสือรับรองการฝึกอบรมหรือประสบการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับการแปลอย่างถูกต้องและครบถ้วน และ

ข้อ ๕ ล่ามต้องรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคดีที่ตนปฏิบัติหน้าที่ไว้เป็นความลับ

แม้ว่าล่ามจะต้องรักษาความลับในข้อเท็จจริงที่ตนได้ล่วงรู้จากการปฏิบัติหน้าที่ก็ตาม แต่ หากข้อมูลที่ตนล่วงรู้มานั้นเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงแก่บุคคลหรือเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมซึ่งจะ เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการพิจารณา ล่ามพึงแจ้งข้อมูลดังกล่าวต่อผู้รับผิดชอบราชการศาลในทันที

ล่ามต้องไม่สนทนา รายงาน หรือให้ความเห็นใดๆ ต่อสาธารณะเกี่ยวกับคดีที่ตนมีส่วน เกี่ยวข้อง แม้ว่าข้อมูลดังกล่าวจะมีใช่ข้อมูลลับเฉพาะหรือมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นความลับก็ตาม

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกำหนดหน้าที่ผู้จัดล่ามอันได้แก่พนักงานอัยการหรือศาลตามแต่ กรณี หรือการกำหนดคุณลักษณะหรือจรรยาบรรณของล่ามไว้ประมวลจริยธรรมล่ามในศาลยุติธรรม แต่ก็ ไม่มีที่ใดกำหนดคุณลักษณะของบุคคลใดที่สามารถทำหน้าที่ล่าม หรือคุณลักษณะที่ต้องห้ามในการกระทำ หน้าที่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้ ซึ่งในเรื่องนี้มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาไว้วางแนวคำวินิจฉัยไว้ กล่าวคือ

๑. ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนก่อนแปล และลงลายมือชื่อในคำแปลด้วย มิฉะนั้น เป็น กระบวนการพิจารณาไม่ชอบ (ฎ. ๗๕๖๗/๔๔) แต่ถ้าในชั้นสอบสวน แม้พนักงานสอบสวนจะสอบปากคำ จำเลยโดยมิได้ให้ล่ามสาบานหรือปฏิญาณตน ก็ไม่ทำให้การสอบสวนไม่ชอบ คงมีผลทำให้คำให้การในชั้น สอบสวนของจำเลยไม่อาจใช้ยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาได้เท่านั้น (ฎ. ๕๔๗๖/๒๕๓๗)

๒. ตามมาตรา ๑๓ มิได้บังคับว่าในกรณีจำเลยเป็นชาวต่างประเทศ จะต้องมีการแปล ในการพิจารณาของศาลทุกครั้ง (ฎ. ๕๒/๒๕๒๙)

๓. แม้คำร้องทุกข์และคำให้การชั้นสอบสวนผู้เสียหายคนหนึ่งจะมีผู้เสียหายอีกคนหนึ่งเป็น ล่ามแปล ก็เป็นคำร้องทุกข์และคำให้การที่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้พนักงาน สอบสวนใช้ผู้เสียหายเป็นล่าม (ฎ.๑๗๖๐/๒๕๓๒)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาแล้ว สรุปได้ว่า บุคคลใด ๆ ซึ่งสามารถทำการ “แปลคำพูดของฝ่ายหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจ” ตามคำนิยามศัพท์ตามพจนานุกรมแล้ว ถือว่าบุคคลนั้นต้องถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของล่ามในศาลยุติธรรม และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้เกี่ยวกับการใช้ล่ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓ ไม่ว่าบุคคลนั้น จะเป็นเพื่อนของจำเลย หรือผู้เสียหายอีกคนหนึ่งในคดี

สำหรับการจ่ายค่าตอบแทนแก่ล่ามในศาลยุติธรรม มีระเบียบกำหนดไว้เฉพาะการจ่ายค่าตอบแทนล่ามที่มาปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญา ที่ศาลเป็นผู้จัดการให้ ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่ศาลจัดหาให้ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีอัตรา ดังนี้

	อัตราค่าตอบแทน	สถานที่เบิก-จ่าย
<u>ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศ</u>		
ชั่วโมงละ (เศษของชั่วโมง ให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาเห็นสมควร)	๕๐๐ - ๘๐๐ บาท	(๑) ศาลที่ปฏิบัติหน้าที่ (๒) หากปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานที่อื่นนอกศาล (๑)
ไม่เกินวันละ	๒,๔๐๐ บาท	๒.๑ ในกรุงเทพฯ เบิกที่ กองการต่างประเทศ สำนักงานศาลยุติธรรม ๒.๒ นอกกรุงเทพฯ เบิกที่ ศาลที่ได้รับมอบหมายจากศาลที่พิจารณาคดี
<u>ปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศ</u>		
ชั่วโมงละ	๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท	๒.๓ ปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานที่ในต่างประเทศ
ไม่เกินวันละ	๖,๐๐๐ บาท	เบิกที่ กองการต่างประเทศ สำนักงานศาลยุติธรรม

ส่วนในเรื่องค่าตอบแทนแก่ล่ามที่มาปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญาที่คู่ความหรือทนายความเป็นผู้จัดหาด้วยตนเองหรือคดีแพ่งนั้น ไม่มีการกำหนดในเรื่องการจ่ายค่าตอบแทนของผู้ทำหน้าที่ล่ามไว้ ดังนั้นมักเป็นเรื่องของคู่ความในการจัดหาพยานมาศาลเพื่อสืบพยานฝ่ายตนในการจัดหาล่ามมาศาลด้วยตนเอง กรณีจึงเป็นการที่คู่ความหรือทนายความเป็นผู้ว่าจ้างล่ามมาปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้ว่าจ้างจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบหรือจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวเอง

นอกจากนั้นแล้ว ก็ไม่มีกฎระเบียบใดกล่าวถึงการดูแลสุขลักษณะหรือลักษณะการทำงานของล่ามว่าจะต้องมีแค่ไหนเพียงใด และจากการศึกษาข้อมูลในเรื่องดังกล่าวของสมาชิกในกลุ่ม ๔ ซึ่งพบว่า การสืบพยานในศาลยุติธรรมไทยมักเป็นการสืบพยานอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงเช้าเริ่มสืบพยานตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา และช่วงบ่ายเริ่มสืบพยานในเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยหากเป็นการสืบพยานที่เป็นชาวต่างชาติด้วยแล้วเท่ากับล่ามนั้นต้องปฏิบัติงานต่อเนื่องกันเป็น

เวลา ๓ ชั่วโมงติดต่อกัน อีกทั้งในห้วงพิจารณาไม่มีการจัดเตรียมที่นั่งสำหรับล่ามในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่มีการจัดเตรียมน้ำหรือเครื่องดื่มให้ล่ามหรือพยาน หรือบุคคลอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

๒.๓ วัฒนธรรมในการทำงาน แนวโน้ม เส้นทางการทำงานของกฎหมายในประเทศออสเตรเลีย

๒.๓.๑ วัฒนธรรมในการทำงานในประเทศออสเตรเลีย

(๑) การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน

วัฒนธรรมการทำงานในออสเตรเลีย มุ่งเน้นที่ความสามารถ และผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิภาพ การมีความรู้เทคโนโลยี และมีความยืดหยุ่นสูงเพื่อรองรับวิวัฒนาการใหม่ ๆ บุคลากรระดับผู้นำจะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการ พัฒนาตนเองและผู้ร่วมทีม โดยเฉพาะบุคลากรในสาขากฎหมาย (กระบวนการยุติธรรม) Process of judgment เนื่องจากคดีความมีปริมาณมากขึ้นทุกปี (Workload) ดังนั้นหัวหน้างานจะต้องสอดส่องดูแลบุคลากรว่ามีภาระงานมากเกินไป และทำเสร็จในระยะเวลาหรือไม่ /สามารถผลิตงานได้ในเวลา ดังนั้นจะต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยี

ในประเทศออสเตรเลีย งานบางสาขาอาชีพสามารถทำงานที่บ้านผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือระบบอื่น ในวงการกฎหมาย รัฐจัดให้มีการบริการด้านการยุติธรรมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต แก่ประชาชนซึ่งส่วนใหญ่มีภาระงานในเวลาทำงาน ให้ทำการยื่นคำร้องหรือคำฟ้องเพื่อรักษาสิทธิหรือเยียวยาความเสียหายจากการกระทำอันเป็นละเมิดผ่านระบบ E-court^{๒๒} โดยคู่ความไม่ต้องเสียเวลาไปศาล ศาลจะพิจารณาสั่งคำร้องผ่านระบบของศาล จนกว่าจะมีการพิจารณาคดีในดังนั้นบุคลากรในวงการนี้จึงจำเป็นต้องมีความรู้เทคโนโลยี ต่อมาได้นำระบบสืบพยานหลักฐานเป็น CD แล้วทำเป็นเอกสารผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์

(๒) การจัดรูปแบบสถานที่ทำงานใหม่....แบบไม่เป็นทางการ

สมัยก่อน ใช้ระบบ open doors.....to no doors โดยเปิดประตูให้ลูกน้องเข้ามาถามปัญหาได้ตลอดเวลา ต่อมา ใช้ระบบ no doors..... โดยเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ หัวหน้างาน และผู้อำนวยการจะนั่งรวมกันในที่นี้ไม่มีประตู มีเพียงหน้าจอคอมพิวเตอร์คั่น มองเห็นกันหมดทั้งห้อง เป็นการลดความเป็นทางการให้น้อยลง ผู้ร่วมงานรู้สึกถึงความเป็นกันเอง หรือผ่อนคลายมากขึ้น

การมอบหมายให้ทนายรุ่นพี่หรือทนายความที่มีอาวุโสดูแลทนายรุ่นน้อง การบริหารจัดการที่ทำให้คนทำงานในสำนักงานกฎหมายทำงานมีประสิทธิภาพ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายลูกความมากเกินไป

บังคับให้ทนายความจำกัดระยะเวลาในการทำงานให้น้อยลงจาก ๒๔ ชั่วโมง เป็น ๘ ชั่วโมงต่อวัน เพราะการทำงานวันละ ๘ ชั่วโมงจะมีประสิทธิภาพดีกว่าทำงานวันละ ๒๔ ชั่วโมง

^{๒๒} E-court หรือศาลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการบริการทางด้านงานศาลที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนของตน สำหรับในประเทศออสเตรเลียใช้กับการยื่นคำฟ้องในคดีทั่วไป

ศาลมีการบริหารจัดการเรื่องภาระงานแก่บุคลากรให้ดีขึ้น ไม่ทำงานหนักเกินไป จะทำให้การทำงานยุติธรรมดีขึ้นแก่คนเข้ามาใช้บริการศาล

สรุป การทำงานให้พอเหมาะพอควรจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในตอนเช้าร่างกาย และสมอง จะสดใส กระปี้ประเป่า มากกว่าตอนบ่าย จะง่วงนอน อ่อนเพลีย การทำงานช้าลง จะทำอย่างไรให้การทำงานดีขึ้นในเวลาจำกัด คนที่ทำงานในศาลต้องหาวิธีทำงานอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ เช่น ได้รับงานไปเท่าไร ควรจะเสร็จเมื่อไร ถ้าศาลเห็นว่าทำงานมากไป ทำงานไม่ทัน จะต้องมีคนเข้ามาช่วยเหลือบุคลากรทำงานในสายกฎหมายจะต้องรับความเปลี่ยนแปลงในองค์กรที่มีอยู่ตลอดเวลา ในปัจจุบันสำนักงานกฎหมายขนาดใหญ่ในออสเตรเลียนั้นแม้ก็มีปัญหาเรื่องภาระงานเพิ่มขึ้นแต่คนไม่เพิ่ม จำเป็นต้องหาตัวช่วย จากเมื่อก่อนมีเลขาช่วยดูแลเอกสารต่อมาเปลี่ยนแปลงเป็นดูแลคอมพิวเตอร์แทน ซึ่งบุคคลต้องมีการพัฒนาและปรับตัวจากการทำงานกับกระดาษได้แล้วต้องทำงานกับคอมพิวเตอร์ได้ด้วย

ในประเทศออสเตรเลีย คนที่ทำงานด้านกฎหมายจะมีความเครียด และเป็นโรคจิตมากที่สุด เพราะบางคนในอาชีพกฎหมายรู้ว่าป่วยแล้วแต่ไม่ขอความช่วยเหลือเพราะไม่รู้จักวัฒนธรรมในการขอความช่วยเหลือ ในสำนักงานกฎหมายจึงมักจะมีกรรมาธิการที่ ๑ คน (นักจิตวิทยา) มาช่วยเหลือและหาวิธีป้องกัน มีการดูแลทรัพยากรบุคคลโดยจัดทำโครงการอบรม หลักสูตรต่าง ๆ เช่น เทคนิคการพูดในศาล ความรู้ด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน และอาจส่งเรียนในระดับปริญญาโทต่อไป นอกจากนั้นแล้วมีการกำหนดให้ทนายความจะต้องทำงานบริการสังคม เช่น ให้คำปรึกษาฟรีแก่คนที่ไม่มีเงิน/ยากจนจะต้องมีไม่น้อยกว่า ๘๐ ชั่วโมงต่อปี

บทที่ ๓

การวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบ

๓.๑ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียวิชาชีพทางด้านกฎหมาย ในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย

ข้อดี

๑. การแต่งตั้งผู้พิพากษาในประเทศออสเตรเลียจากทนายความที่เรียกว่า บาริสเตอร์ นั้นจะต้องเป็นทนายความอาวุโส ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมสูงเป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาคัดเลือกหลายสิบปี ทำให้ประชาชนมั่นใจได้ว่า ผู้พิพากษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมอย่างแท้จริง

๒. การแต่งตั้งผู้พิพากษาในประเทศไทยนั้นจะคัดเลือกจากโดยวิธีทดสอบจากบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติครบถ้วนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในหลากหลายอาชีพเข้ามาเป็นผู้พิพากษาโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ

๓. การมีหน่วยงานที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาทำให้สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานและความประพฤติของผู้พิพากษาให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม

๔. การศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศออสเตรเลียนั้นจะได้รับปริญญาตรีสองใบในเวลาเดียวกัน ทำให้ได้ผู้พิพากษาที่มีความรู้ความชำนาญหรือความรอบรู้ในหลายด้าน มีความหลากหลายในการเลือกประกอบอาชีพ และทำให้ลดปัญหาการว่าง

ข้อเสีย

๑. การแต่งตั้งผู้พิพากษาในประเทศออสเตรเลีย จะต้องแต่งตั้งจากทนายความที่เรียกว่า บาริสเตอร์ ซึ่งเป็นการปิดโอกาสให้ประชาชนในวิชาชีพที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเข้ามาเป็นผู้พิพากษา

๒. การดำเนินการทดสอบจากบุคคลทั่วไปเพื่อเป็นผู้พิพากษาในประเทศไทยนั้น การคัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมอาจจะไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับประเทศออสเตรเลียที่ต้องใช้ระยะเวลาการคัดเลือกเป็นเวลานาน

๓. การศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศไทย เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้วจะได้รับวุฒិการศึกษา เพียงสาขาเดียว ทำให้ไม่มีความหลากหลายการเลือกประกอบอาชีพ เกิดปัญหาการว่างงาน

ตารางเปรียบเทียบข้อเหมือน และข้อแตกต่างด้านวิชาชีพทางกฎหมาย

	ไทย	ออสเตรเลีย	หมายเหตุ
๑.ประเภทวิชาชีพ	๒ ประเภท คือ (๑) นิติกร (งานด้านเอกสาร) (๒) ทนายความ (ว่าความในศาลได้)	๒ ประเภท คือ (๑) โซลิซิเตอร์ (งานด้านเอกสาร) (๒) บาริสเตอร์ (ว่าความในศาลได้)	เหมือน
๒.วิชาชีพตุลาการ	โดยการสอบคัดเลือก จากผู้ทำงานวิชาชีพทาง กฎหมายที่มีประสบการณ์ อย่างน้อย ๒ ปี หรือทนาย เกือบคดี ๑๐ คดี	โดยการแต่งตั้งจากรัฐ จากบาริสเตอร์ (ประสบการณ์ ๑๐-๒๐ ปี)	แตกต่าง
๓.อายุเริ่มต้น	อายุไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี	อายุไม่น้อยกว่า ๕๐ปี	แตกต่าง
๔.เกษียณอายุ	๖๐ ปี	๗๐ - ๗๒ ปี	ใกล้เคียงกัน
๕.การศึกษา	จบปริญญาตรีนิติศาสตร์	จบปริญญาตรีนิติศาสตร์ และสาขาอื่นอีก ๑ สาขา เช่น อักษรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ	แตกต่าง
๖. การ ควบคุมดูแล	มีองค์การทำหน้าที่ ควบคุมดูแล เรียกว่า คณะกรรมการตุลาการ	มีองค์การทำหน้าที่ ควบคุมดูแล เรียกว่า คณะกรรมการตุลาการ	เหมือน (แต่มีความแตกต่างทาง แนวคิดการควบคุม พฤติกรรม อันเนื่องจาก ความแตกต่างทาง วัฒนธรรม)

๓.๒ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย การจัดหาล่ามและการจัดการสภาพแวดล้อมของล่าม ในศาลยุติธรรมไทยและออสเตรเลีย

ข้อดี

๑. ทั้งในประเทศไทยและออสเตรเลีย มีการจัดให้มีล่ามในกระบวนการยุติธรรม ทำให้การสื่อสารระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยเรียบร้อย และเป็นธรรมแก่คู่ความ ในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ตามหลักกฎหมายสากล

๒. ผลตาม ข้อ ๑. ทำให้การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเป็นธรรม เนื่องจากข้อมูลการสื่อสารที่ถูกต้องตรงกัน

๓. สำหรับประเทศออสเตรเลีย มีองค์กรกลางทำหน้าที่จัดทดสอบ และดูแลจัดหาล่ามแก่องค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ ทำให้ได้ล่ามปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน

๔. ในประเทศไทย มีการจัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับล่ามในศาลยุติธรรม เพื่อกำหนดข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติของล่าม ทำให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อเสีย

๑. การไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของล่ามในศาลหรือการหน่วยงานทดสอบความรู้ มีเพียงการจัดให้มีการขึ้นทะเบียนเป็นล่ามไว้ต่อกองการต่างประเทศ สำนักงานศาลยุติธรรม (สำหรับล่ามในศาลยุติธรรม) ทำให้ไม่สามารถทราบถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของล่ามคนนั้น ๆ ได้ อาจทำให้คู่ความหรือจำเลยไม่ได้รับความเป็นธรรม หากมีการแปลข้อมูลไม่ถูกต้อง

๒. ทั้งในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย ไม่มีระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการกำหนดสภาพแวดล้อมในการทำงานของล่ามในศาลยุติธรรม เช่น ทำหน้าที่คู่กันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป เพื่อการแปลความที่ต่อเนื่อง การจัดให้มีน้ำดื่มในห้องพิจารณา การจัดที่นั่งให้ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ฯลฯ ซึ่งอาจทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของล่ามลดลง

ตารางเปรียบเทียบข้อเหมือน และข้อแตกต่างการจ้ดหาลำมและการจัดการ

สภาพแวดล้อมของล่ำม

	ไทย	ออสเตรเลีย	หมายเหตุ
๑. คุณสมบัติของล่ำม	ไม่มีการกำหนดเป็นการเฉพาะ (เพียงสื่อสารได้ ก็เป็นล่ำมได้)	ต้องผ่านการวัดระดับจากองค์กรดูแลจ้ดหาร่วมแกหน่วยงานของรัฐ (NATTI)	แตกต่าง
๒. การจ้ดหา	- จ้ดหาเอง - รัฐจ้ดให้ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓ (ตามบัญชีรายชื่อผู้มาขึ้นทะเบียนไว้กับกองการต่างประเทศ สำนักงานศาลยุติธรรม)	- จ้ดหาเอง ผ่าน NATTI - รัฐจ้ดให้ กรณีดำเนินคดีอาญา ผ่าน NATTI	เหมือน
๒.ผู้จ่ายค่าตอบแทน	- ศาล หากศาลเป็นผู้จ้ดหา - ตัวความ/ทนาย หากตัวความ/ทนาย เป็นผู้จ้ดหา	- ศาล หากศาลเป็นผู้จ้ดหา - ตัวความ/ทนาย หากตัวความ/ทนาย เป็นผู้จ้ดหา	เหมือน
๓.อัตราค่าตอบแทน	- มีอัตราขั้นต่ำ ๕๐๐ บาท/ชั่วโมง ไม่เกินวันละ ๒,๕๐๐ บาท/วัน (กรณี ศาลจ้ดให้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓)	- อัตรา ๒๐๐ - ๘๐๐ ดอลลาร์ออสเตรเลีย/วัน ตามความรู้ความสามารถ	แตกต่าง
๔.ประมวลจริยธรรม/จรรยาบรรณ	มีเฉพาะในส่วนของล่ำมในศาลยุติธรรม	ยังไม่มี /มีการวิจัยสนับสนุนและรัฐกำลังดำเนินการให้เป็นรูปธรรม	ใกล้เคียงกัน
๕.สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานล่ำม	ไม่มีระเบียบกำหนด/ ทำงานต่อเนื่อง ๒-๓ ชั่วโมงต่อครั้ง โดยไม่ได้พัก ไม่มีการจ้ดที่นั่งหรือน้ำดื่มให้ระหว่างปฏิบัติหน้าที่	มีการวิจัยสนับสนุนเรื่อง ข้อควรปฏิบัติระหว่างล่ำมและศาลนำเสนอรัฐบาล โดยรัฐมีการบรรจุไว้คู่มือปฏิบัติงานของผู้พิพากษา (BENCH BOOK)	แตกต่าง

บทที่ ๔

แนวทางแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับวิชาชีพด้านกฎหมาย และล่ามในศาล

๔.๑ การพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพด้านกฎหมาย

การศึกษาในระดับปริญญาตรีของประเทศออสเตรเลีย นั้น จะศึกษาในสองสาขาวิชา ที่ตนชอบและมีความถนัด เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถที่นำความรู้ที่ได้รับ มาประกอบอาชีพได้หลายอย่าง ได้รับวุฒิการศึกษาปริญญาตรีสองใบ ส่วนในประเทศไทย นักศึกษาสามารถเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีเพียงสาขาวิชาเดียว ทำให้ไม่มีความหลากหลายในการเลือกประกอบอาชีพ หลังสำเร็จการศึกษา เกิดปัญหาว่างงาน หากประเทศไทยนำระบบการศึกษาในระดับปริญญาตรีของประเทศออสเตรเลียมาประยุกต์ก็อาจจะทำให้ได้บุคลากรที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการในหลายด้าน อันจะทำให้ นักกฎหมายมีความรอบรู้ อันจะมีประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม และเป็นการลดปัญหาการว่างงาน ที่เป็นปัญหาสำคัญในระดับประเทศได้

นอกจากนั้น ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทางด้านข้อมูลกฎหมายใหม่ ประกอบกับการเน้นย้ำทางด้านจริยธรรม คุณธรรมที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย เพื่อให้ นักกฎหมายทั้งที่มีอาวุโสมากและนักกฎหมายที่มีอาวุโสน้อยได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักกฎหมายใหม่ได้เรียนรู้พฤติกรรม การดำรงตนจากผู้ที่มีอาวุโสทางด้านคุณวุฒิและวัยคุณได้อีกทางหนึ่ง

๔.๒ ในส่วนของล่ามในศาลยุติธรรมของไทย

๑. มีเพียงการขึ้นบัญชีการเป็นล่ามไว้โดยไม่มีการทดสอบความรู้ ทำให้ในบางครั้งการมาปฏิบัติงานของล่ามในศาลไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร หรือไม่ได้รับความเชื่อถือจากตัวความ ดังนั้นควรจัดให้มีการทดสอบความรู้ หรือประสิทธิภาพการทำงานของล่ามแล้วจัดลำดับไว้ เพื่อให้ศาลสามารถเลือกที่จะเรียกตัวมาทำหน้าที่ตามความรู้ความสามารถหรือตามความยากง่ายของคดีประเภทต่าง ๆ

๒. ควรจัดให้มีสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยเต็มตามศักยภาพของล่ามนั้น เช่น

- ๒.๑ จัดให้มีการจัดการงานล่ามเป็นแบบล่ามคู่ (๒ คนขึ้นไป) เพื่อการแปลความที่ต่อเนื่อง
- ๒.๒ จัดให้ล่ามได้พักเมื่อเป็นเวลา ๑๐ นาที เมื่อมีการพิจารณาทุก ๑ ชั่วโมง หรือตามแต่ตกลงกัน ก่อนการเริ่มพิจารณาคดี
- ๒.๓ การจัดให้มีที่นั่งสำหรับล่ามในการปฏิบัติงาน
- ๒.๔ การจัดให้มีน้ำดื่มระหว่างการทำหน้าที่

สำนักการต่างประเทศ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป

การประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายในประเทศออสเตรเลียและประเทศไทย วินัยและการปลดจากตำแหน่งความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการนั้น อาจมีความแตกต่างบ้างในรายละเอียดต่างๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในสภาพของสังคมของประเทศนั้นๆ แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายทุกคนจะต้องมีความรู้ มีความเข้าใจในกฎหมายของประเทศของตน อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีคุณธรรมในวิชาชีพของตน จึงจะสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมั่นคง หากบุคคลใดประพฤติมิชอบต่อหน้าที่ในวิชาชีพย่อมมีผลกระทบต่อทั้งตนเองและบุคคลทั่วไป ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

กรณีของ “ล่าม” นั้น ถือว่าเป็นบุคลากรบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม คือเป็นผู้ช่วยเหลือในการแปลความจากตัวความหรือจำเลย/ผู้ต้องหา ไปยังทนายความหรือผู้พิพากษา และจากผู้พิพากษาไปยังจำเลย/ผู้ต้องหา/พยาน ดังนั้นความรู้ความสามารถหรือประสิทธิภาพการทำงานของปฏิบัติหน้าที่ล่ามจึงมีผลกระทบต่อความล่าช้าหรือความรวดเร็วของการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยเช่นกัน ดังนั้นเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวจึงควรมีการแก้ไขหรือพัฒนาการคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ล่ามดังกล่าว หรือจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้ล่ามได้ปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มประสิทธิภาพ

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑. ข้อเสนอแนะสำหรับวิชาชีพนักกฎหมาย

วิชาชีพนักกฎหมาย คือ ผู้ที่ใช้ความรู้ด้านกฎหมายในการประกอบวิชาชีพ มิได้มีจำกัดเฉพาะอาชีพผู้พิพากษาเท่านั้น ยังมีอาชีพอื่น ๆ เช่น พนักงานอัยการ ทนายความ ที่ปรึกษากฎหมาย ในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดี บุคลากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญนั้นอาจไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้หากขาดประสบการณ์และความรู้ที่หลากหลาย และที่สำคัญที่สุดคือความมีจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ดังนั้น คณะผู้ศึกษาขอให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ควรปรับปรุงระบบการศึกษาในสาขาวิชานิติศาสตร์ ให้มีการศึกษาในสาขาวิชาอื่นควบคู่กันไปด้วย โดยให้ผู้รับการศึกษาได้รับปริญญาตรีทั้งสองสาขาวิชา

๒. มีการจัดการอบรมองค์ความรู้ใหม่ และอบรมด้านจริยธรรมแก่นักกฎหมายทุกปี โดยกำหนดชั่วโมงการอบรมไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง และเป็นการอบรมด้านจริยธรรมไม่น้อยกว่า ๑๐ ชั่วโมง

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม

การทำงานของล่ามในศาลยุติธรรมมีความสำคัญต่อกระบวนการพิจารณาคดี ดังนั้นจึงควร

๑. จัดให้มีการทดสอบความรู้ หรือประสิทธิภาพการทำงาน of ล่ามแล้วจัดลำดับไว้เพื่อให้ศาลสามารถเลือกที่จะเรียกตัวมาทำหน้าที่ตามความรู้ความสามารถหรือตามความยากง่ายของประเภทคดี

๒. จัดให้มีสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับล่าม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยเต็มตามศักยภาพของล่ามนั้น เช่น

๒.๑ จัดให้มีการจัดการงานล่ามเป็นแบบล่ามคู่ (๒ คนขึ้นไป) เพื่อการแปลความที่ต่อเนื่อง

๒.๒ จัดให้ล่ามได้พักเมื่อเป็นเวลา ๑๐ นาที เมื่อมีการพิจารณาทุก ๑ ชั่วโมง หรือตามแต่ตกลงกัน ก่อนการเริ่มพิจารณาคดี

๒.๓ การจัดให้มีที่นั่งสำหรับล่ามในการปฏิบัติงาน

๒.๔ การจัดให้มีน้ำดื่มระหว่างการทำหน้าที่

บรรณานุกรม

หนังสือ บทความ และสิ่งตีพิมพ์อื่น

จิรนิติ หะวานนท์ (ดร.) (๒๕๔๓) คำบรรยาย หลักวิชาชีพนักกฎหมาย Legal Professional (LW 438)

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พิมพ์ครั้งที่ ๕, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง กรุงเทพฯ. ๒๑๖ หน้า.

ปณิธาน อ่อนละออ (วพ) (๒๕๕๓) สภาพการทำงาน ทักษะคติ และบทบาทของล่ามในศาล สารนิพนธ์
สาขาวิชาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลและการล่าม ศูนย์การแปลและ
การล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรารุช เบญจกุล (๒๕๕๔) จริยธรรมล่ามในศาลยุติธรรม (บทความพิเศษ ในเว็บไซต์ผู้จัดการ
ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๘

.....(๒๕๕๕) จริยธรรมของตุลาการ (บทความพิเศษ ในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์
๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๘

สุทธิพล ทวีชัยการ (๒๕๔๙) การช่วยเหลือผู้ต้องหาและจำเลยชาวต่างประเทศตามกฎหมายไทย :
การจัดทาล่ามในชั้นศาล วารสารดุลพาห เล่ม ๒ ปีที่ ๔๙ หน้า ๖๘- ๗๘ เข้าถึงเมื่อ
วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๘ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม.

สำนักงานศาลยุติธรรม (๒๕๕๖) แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐, สำนักงานศาล
ยุติธรรม กรุงเทพฯ. ๑๑๒ หน้า.

เอกสารการอบรมหลักสูตร “การบริหารจัดการ เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

Keith Mason (Honorable Judge, The President of NSW Court of Appeal) (2558) Judicial
Careers in Australia. Lecture note of The Official Training on Human
Resource Management at the University of New South Wales, Sydney,
Australia. 17 July 2015.

Mehara San Roque (2558) The Australian Legal System – an overview of the
Constitutional Structure and Court System. Lecture note of The Official
Training on Human Resource Management at the University of New
South Wales, Sydney, Australia. 13 July 2015.

Petra Stirling (2558) Skill and Communications Staff Development Developing Organizational Capabilities and Culture People and Leadership Working in the Law in Australia : Firm and Career Structure. Lecture note of The Official Training on Human Resource Management at the University of New South Wales, Sydney, Australia. 20 July 2015.

Sandra Hale (2558), Interpreter in court and tribunals. Lecture note of The Official Training on Human Resource Management at the University of New South Wales, Sydney, Australia. 17 July 2015.

กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ มาตรา ๑๔

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๖

ประมวลจริยธรรมล่ามในศาลยุติธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗

ระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วย การสมัคร การสอบคัดเลือก และการทดสอบความรู้ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา พ.ศ. ๒๕๕๘

ระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวน พ.ศ. ๒๕๔๔

ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วย การจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักให้แก่ล่ามที่ศาลจัดหาให้ พ.ศ. ๒๕๕๕

----/////----